

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Herskovics Zsuzsa ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Patakiné dr. Schneider Márta ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságnál 3.M.823/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.138/2009/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.138/2009/3. számú ítéletét közbenső ítéletnek tekinti, azt a rendelkezését, mellyel a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 3.M.823/2008/3. számú ítéletének az alperes rendkívüli felmondása jogellenességét megállapító részét helybenhagyta, hatályában fenntartja, és az alperes jogkövetkezményekben történt marasztalását helybenhagyó, valamint az alperes által fizetendő első-, és másodfokú perköltséget megállapító rendelkezését hatályon kívül helyezi, ebben a körben a másodfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítja.

A felülvizsgálati eljárási költségüket a felek maguk viselik.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperes rendkívüli felmondása jogellenességének megállapítását, és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 3.M.823/2008/3. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes a 2005. augusztus 18-án kelt rendkívüli felmondással jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, amely az ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 761.750 forintot, az ezt meghaladó keresetet elutasította, az alperest 131.040 forint perköltségben marasztalta. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes ténylegesen 2005. február 1-jétől végezte az alperes által fenntartott L.O.-ban az intézményvezetői feladatokat. A felek 2005. július 1-jén újabb határozatlan időre szóló munkaszerződést kötöttek, amely szerint a munkavállaló felett a munkáltatói jogokat az alapítvány kuratóriuma gyakorolja. Az alperes kuratóriuma 2005. augusztus 1-jén döntött arról, hogy a szabadsága letöltése után felkéri az intézményvezetőt, hogy mondjon le, és kölcsönös megegyezéssel szüntesse meg a munkaviszonyát. A kuratórium elnöke 2005. augusztus 15-én kezdeményezte a felperessel a munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetését. A felperes - aki a munkaszerződése szerint munkáltatói jogkört gyakorolt az alperes alkalmazottai felett -, 2005. augusztus 18-án az alperes 6 fő munkavállalójával munkaviszony megszüntetéséről szóló közös megállapodást írt alá azzal, hogy vállalta az alperes

részéről felmondási időre járó átlagkereset, és egyéb juttatások megfizetését. A felperes 2005. augusztus 18-án átadta a kuratórium elnöke részére az alkalmazottakkal létrejött megállapodásokat. A fenti napon a kuratórium elnöke - a kuratórium tagjaival telefonon történt egyeztetés után - a felperes munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntette. Indokolása szerint a felperes által irányított intézmény hét dolgozója közül hat dolgozó esetében hozzájárult ahhoz, hogy közös megegyezéssel megszüntetésre kerüljön a munkaviszonyuk. A felelőtlen munkáltatói intézkedésével az intézmény működését ellehetetlenítette. A munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan és súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegte, magatartásával a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tette. A rendkívüli felmondást D.H.K., az alperes kuratóriumának elnöke mint munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személy írta alá. 2005. szeptember 1-jén tartott ülésén a kuratórium az elnök döntését egyhangúlag elfogadta. A munkaügyi bíróság által levont jogkövetkeztetés szerint az alperes nem bizonyította, hogy a rendkívüli felmondás a felperes vonatkozásában a munkáltatói jogkör gyakorló kuratóriumtól származott volna. A kuratórium elnöke a felperes vonatkozásában nem rendelkezett munkáltatói jogkörrel, ezért az intézkedése jogellenes. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint az alperes a kuratórium ügyrendjével, a kuratórium elnökének tanúvallomásával, sem a 2005. szeptember 1-jén kelt kuratóriumi jegyzőkönyvben foglaltakkal nem tudta igazolni, hogy 2005. augusztus 18-án a munkáltatói jogkör gyakorló kuratórium indokolt döntést hozott. Kiemelte, hogy a kuratóriumi döntés hiányát támasztotta alá az a tény, hogy az elnök „mint a munkáltatói jogkör gyakorlására feljogosított személy” írta alá a felmondást. A munkaügyi bíróság a felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként elmaradt munkabért, felmentési időre járó átlagkeresetet és - az eset összes körülményének, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelésével -, két havi átlagkeresetnek megfelelő összeget állapított meg a felperes részére, továbbá kártérítés fizetésére is kötelezte az alperest, miután a felperes 2006. február 2-ától május 31-éig az alperesnél elért havi 156.000 forint összegű átlagkeresettel szemben az új munkaviszonyában folyósított 121.000 Ft/hó átlagkereset alapulvételével részesült betegszabadságra járó illetményben, illetve táppénzben. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a 2005. június 24-én kelt támogatási szerződésben foglaltak alapján 2005. évre a 13. havi illetmény megillette a felperest, melynek megfizetésére szintén kötelezte a munkáltatót. Az alperes az általa beszámítani kért 860.500 forint összegű követelése jogcímét, jogalapját, kötelezettjét nem jelölte meg, illetve nem bizonyította, ezért a munkaügyi bíróság a beszámítási kifogást nem találta megalapozottnak. Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének teljes egészében való elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete mind jogalapjában, mindösszezszerűségében megalapozatlan,

és jogszabálysértő. Vitatta az elmaradt munkabér, a kártérítés, a 13. havi illetmény, és a 2 havi átlagkeresetben történő marasztalás jogszerűségét. A Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.25.138/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta. A perköltségre vonatkozó rendelkezést megváltoztatta, és a felperesnek járó perköltség összegét 111.600 forintra leszállította, az alperest 55.800 forint másodfokú perköltség fizetésére kötelezte. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes munkaszerződése pontosan megjelölte, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlására az alperes kuratóriuma jogosult, mellyel szemben egyértelműen megállapítható, hogy a felperes rendkívüli felmondását a kuratórium elnöke adta ki. A megyei bíróság nem fogadta el az alperes hivatkozását, hogy a munkajogviszony megszüntetése nem tartozott a kuratórium kizárólagos hatáskörébe, mert ezt a kuratórium ügyrendje, sem egyéb adatok nem támasztották alá. Érvelése szerint ha a munkaszerződéstől eltérően a kuratórium elnöke is gyakorolhatta volna a munkáltatói jogkört, erről a felperest tájékoztatni kellett volna, ez azonban nem történt meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ha a rendkívüli felmondás jogát nem az arra hatáskörrel rendelkező személy gyakorolta, és a jogosult szerv csak utólagosan - jogvesztő határidőn túl - erősíti meg e jogosulatlanul tett intézkedést, a rendkívüli felmondást érvénytelennek kell tekinteni. A megyei bíróság az alperes fellebbezését „az összecszerűséget érintően sem találta alaposnak, az elsőfokú bíróság az Mt. 100. § (4), (5), (6), és (7) bekezdéseinek megfelelően rendelkezett az alperes munkáltatót terhelő marasztalási összegről”. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, a felperes keresetének elutasítását, és perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a per alapját képező 2005. július 1-jén létrejött munkaszerződést az alperes részéről a kuratórium elnöke írta alá, azt a kuratórium utólag sem hagyta jóvá. Ebből következtethető, hogy a kuratórium elnöke felhatalmazással rendelkezett az ügyrend alapján intézkedések megtételére, és azok aláírására. D.H.K. jogosult volt mind a munkaszerződés, mind pedig a felmondás aláírására a kuratórium nevében. Az alperes hivatkozott arra, hogy a kuratórium tagjainak a perben tett nyilatkozata szerint a rendkívüli felmondás megtételére és aláírására a kuratórium elnökét felhatalmazták. A kuratórium ügyrendje alapján pedig a kuratórium jogosult volt felhatalmazást adni az elnöknek a munkáltatói jogkör gyakorlására. A rendkívüli felmondás elhatározása a kuratóriumtól származott, mivel az elnök a kuratórium tagjaival - a felperes által teremtett krízishelyzet miatt - egyeztetett, és egyhangúan döntöttek a felperes munkaviszonyának azonnali hatályú, rendkívüli felmondással történt megszüntetéséről. Az alperes életszerűtlennek is találta az eljárás bíróságok álláspontját, mely szerint a rendkívüli felmondás aláírásának a kuratóriumtól kellett volna származnia. Az alperes

érvelése szerint a perben azt kellett bizonyítania, hogy a kuratóriumon belül kijelöltek egy személyt a kuratórium kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek körében az eljárásra és az aláírásra, valamint azt, hogy a kuratórium elnöke felhatalmazás alapján járt el a rendkívüli felmondás körében. Az alperes álláspontja szerint a kuratórium 2005. augusztus 1-jén kelt döntése a felperes munkaviszonyának megszüntetéséhez elegendő volt, annak rendkívüli felmondásra történő módosítására az elnöknek a kuratóriumi tagokkal történt egyeztetése, és a kuratórium nyilatkozata szerinti elnöki felhatalmazása megfelelő volt. Az alperes felülvizsgálati álláspontja szerint jogszabálysértő az első-, és a másodfokú ítélet az összecszerűség vonatkozásában is. A kártérítés feltételei nem álltak fenn, hiszen a felperes saját felróható magatartása idézte elő a munkaviszonyának azonnali hatályú megszüntetését. A felperes szándékos magatartása semmilyen anyagi igényt nem keletkeztethetett részére. Alaptalan a 13. havi illetményben történt alperesi marasztalás is, mivel erről a munkaszerződésben nem történt megállapodás. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a „felülvizsgálati kérelem elutasítására” irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A peres felek által sem vitatott tény, hogy a felperes munkaszerződésének 4. pontja alapján felette a munkáltatói jogkör gyakorlására az alapítvány kuratóriuma volt jogosult. A kuratórium 2004. október 14-én elfogadott ügyrendje szerint „az operatív vezetés körébe tartozó napi döntések meghozhatók személyes megbeszélések, telefon, illetve e-mail útján is. Az ülésen kívüli döntéshozatal lefolytatásáért a kuratórium elnöke a felelős. Az így hozott határozat alapján szükségessé váló intézkedés megtételére és aláírására a kuratórium elnöke egyszemélyben is jogosult. Az előre meghirdetett nyilvános ülésen kívül született határozat - amennyiben szükséges - utólag írásba foglalandó” (melléklet). A fenti ügyrendi rendelkezés alapján az alapítvány operatív vezetéséhez tartozó napi döntések meghozatala során tette lehetővé a kuratórium elnökének intézkedését. A felperes munkaviszonyának megszüntetése azonban nem tartozott az alapítvány működéséhez szükséges, az operatív vezetés körébe tartozó napi döntések közé. Függetlenül attól, hogy az alperes kuratóriuma 2005. augusztusában a felperes jogviszonyának megszüntetését határozta el, valamint hogy a kuratórium elnöke telefonon egyeztetett a kuratórium tagjaival a rendkívüli felmondás tárgyában, továbbá attól is, hogy utólag a kuratórium a rendkívüli felmondásról szóló döntést egyhangúlag elfogadta, az eljárás bíróságok törvénysértés nélkül következtettek arra, hogy a rendkívüli felmondás jogát nem az arra jogosult kuratórium gyakorolta. A rendkívüli felmondó intézkedést D.H.K. L.A.GY.A. elnöke, mint munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személy” írta alá. A fenti megfogalmazás is arra utal, hogy a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetése

tárgyában nem a kuratórium, hanem annak elnöke döntött. Az alperes megalapozottan kifogásolta a felülvizsgálati kérelmében az összegszerű marasztalására vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezést. Az alperes a munkaügyi bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében támadta a munkabér-különbözet, a kártérítés, a 13. havi illetmény, és az átalánykártérítés jogalapját és mértékét. A másodfokú bíróság e körben csupán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az Mt. 100. § (4) - (7) bekezdéseinek megfelelően rendelkezett. A jogerős ítélet nem adta annak indokát, hogy miért találta megalapozottnak - az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben - az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összegeket. A bíróságnak számot kell adnia arról, hogy az elsőfokú ítélet marasztalási összegének elfogadása esetén melyek azok a körülmények és bizonyítékok, amelyeket annak mérlegelésénél irányadónak vett [Pp. 221. § (1) bekezdés]. A megyei bíróság ítéletének fenti hiányossága miatt az alperes felülvizsgálati kérelmében a marasztalás összegszerűségére vonatkozó kifogás nem bírálható el.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság ítéletét közbenső ítéletnek tekintette [Pp. 213. § (3) bekezdés], az összegszerűség körében a Pp. 274. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára kötelezte. A pervesztesség-pernyertesség közel azonos arányára tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a felek a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik. A felülvizsgálati eljárás illetékét az adott ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. június 9.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő